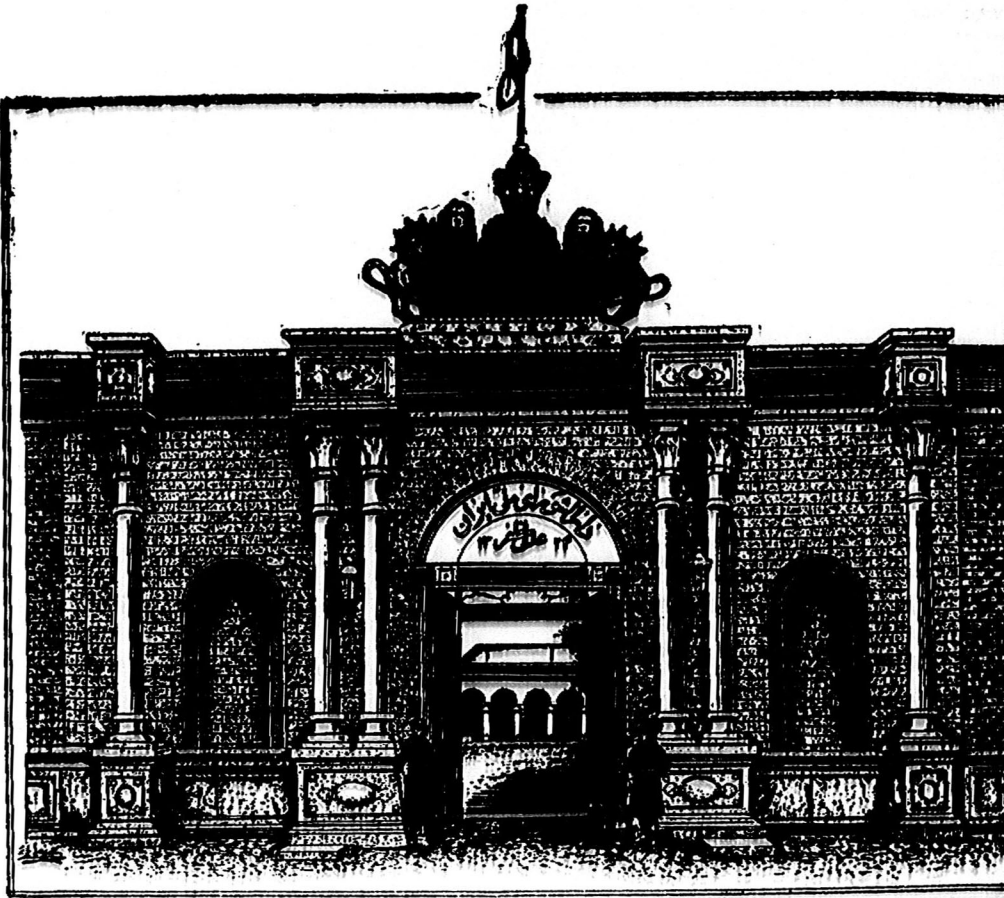

دوره هفتم تقنینیه

جلسه ۵۱	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره ۵۱
تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یکشنبه ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۲۳ ذی حجه ۱۳۴۷	مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود مطبعه مجلس	قیمت اشتراک داخله ایران سالانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره یک قران

فهرست مندرجات

مذاکرات مجلس دوره هفتم تقنینیه

صورت مشروح مجلس دوم یکشنبه ۱۲ خرداد ماه ۱۳۰۸ مطابق ۲۳ ذی حجه ۱۳۴۷

جلسه ۵۱

مجلس دو ساعت قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل
 آقایان: حیدری - نوینخت - عبدالحسین خان دبیر -
 دکتر سنک - عمادی - آندقیانی - آصف - همراز - حبیبی
 لرستانی - آقايان - عراقی - صادقی - شبرازی - طباطبائی و کلبی
 صورت مجلس روز یکشنبه ۵ خرداد را آقای مؤیداحمدی
 شی (قراأت نمودند

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تقدیم لایحه تقاضای بازده هزار تومان اعتبار بجهت بستن سد قزوين	۷۹۴	۷۹۴
۲	تصویب خبر کمیسیون بودجه راجع به بودجه بلديه ها	۷۹۶	۷۹۶
۳	مذاکرات در لایحه تقاضای بازده هزار تومان اعتبار بجهت بستن سد قزوين و تصویب آن	۷۹۶	۷۹۸
۴	مذاکرات در خبر کمیسیون بودجه تمدید کنترات مسیو آندره هس و تصویب آن	۷۹۹	۸۰۶
۵	تقدیم چند فقره عهد نامه از طرف آقای کفیل وزارت امور خارجه	۸۰۱	۸۰۲
۶	تقدیم لایحه راجع به مجانی شدن مخاربات دولتی از طرف آقای وزیر مالیه	۸۰۲	۸۰۲
۷	مذاکرات در خبر کمیسیون بودجه راجع به تمدید استخدام مادام هس و تصویب آن	۸۰۲	۸۰۴
۸	تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر عدلیه	۸۰۴	۸۰۴
۹	مذاکرات در خبر کمیسیون بودجه راجع به تقاضای چهار هزارو پانصد تومان اعتبار بجهت کتابخانه و تصویب آن	۸۰۴	۸۰۷

حاج سید محمود - همدوی - ارباب کبکخسرو -
 غائبین بی اجازه
 آقایان: میرزا حسن خان ونوق - دکتر امیر اعلم -
 قوام - حاجی رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - حاج حسین
 آقا - همدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک -
 حاج غلامحسین ملک
 دیر آمدگان با اجازه
 آقایان: افخمی - شریعت زاده - دیوان بیگی - اسدی
 دیر آمدگان بی اجازه
 آقایان: فولادوند - پالیزی - ناصری - ملک مدنی -
 جلائی - مسعودی
 رئیس -- آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - قبل از دستور
 رئیس -- آقای ونوق
 ونوق (آفاسید مرآتی) - قبل از دستور
 رئیس -- آقای دهستانی
 دهستانی - قبل از دستور
 رئیس - آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی - قبل از دستور
 رئیس - در صورت مجلس مخالفی نیست ؟
 (اظهار شد - خیر)
 رئیس -- صورت مجلس تصویب شد. آقای وزیر مالیه
 وزیر مالیه - لایحه ایست برای تقاضای اعتبار بازده
 هزار تومان جهت تعمیر سد قزوین و تقاضای فوریتش را
 میکنم . (تقدیم مقام ریاست نمودند) و نیز تقاضا دارم
 مطابق دستور که هست اول بودجه بلدیها که
 خبرش از کمیسیون رسیده است آن را مطرح بفرمائید
 بعد این لایحه که تقاضای فوریتش را کردم . (بعضی
 از نمایندگان صحیح است)

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به بلدیها
 مطرح است . قرائت میشود .
 (بشرح ذیل خوانده شد)
 خبر از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی
 کمیسیون بودجه لایحه نمره ۳۳۵۱ راجع به بودجه
 بلدیها را با حضور آقایان وزیر داخله و مالیه مطرح
 نموده و خلاصه مذاکرات را ذیل این عرض مجلس میسراند
 بر طبق تبصره اول قانون ۲۰ خرداد ۱۳۰۷ وزارت داخله
 عواید اختصاصی بلدیها را که از عایدات راه دریافت
 میشود بقتاسب جمعیت و اهمیت و وسعت هر محل تقسیم
 نموده و باضافه عوائد مستغلات محلی میزان اعتبار بودجه
 بلدیها هر محل قرار داده است تا این قید که از مبلغ
 مزبور بیش از صدی ده مصرف مخارج دفتری رسد و اعتبارات
 هر محل برای نظافت و تنویر و ساختمان مصرف شود
 مخصوصاً در ضمن بودجه هر يك از بلدیها مبلغی برای
 ساختمان پیش بینی شده است کمیسیون با ملاحظاتی فوراً
 موافقت نموده و شرایط ذیل را نیز اضافه نمود اولاً
 نظر باینکه وصول مالیات مستغلات و کسب و خصلت آن بجهت
 تأمین مالیه است و طبیعتاً عواید خالص را به بلدیها
 میپردازند معین باشند که بیش از صدی ده از عواید
 مزبوره برای مخارج وصول و محسوب نشود - ثانیاً برای
 کمک و مساعدت با بلدیها قرار شد اعتباراتی که در
 سنوات قبل بمصرف رسیده و صرفه جوئی هائیکه حاصل
 شده و با حاصل میشود بمصارف بلدی محلهای مربوطه
 رسد تا باینوسیله متدرجاً نواقص کار خود را رفع نمایند
 باستثنای دو سه محل که چون اعتبارات شان زیاده از
 میزان احتیاجات فعلی است این اضافات ببودجه بلدی
 مرکز همان حوزه افزوده شود
 ثالثاً - نظر باینکه در نتیجه کسر شدن مخارج و مصارف
 دفتری عده از مستخدمین از کار خارج میشوند در صورتیکه
 از اول سال تا موقع تصویب و اجرای این قانون مشغول
 خدمت بوده و کار خود را کافی السابق ادامه داده اند
 قرار شد که حقوق ایام تصدی آنها را تا روزی که منحل

نمونه از محل اعتبارات بودجه صرفه جوئیهای مذکور در
 مدت دوم نیز لایحه و محسوب دارند اینک ماده را بخند
 ل را که حاوی تمام ملاحظات و قیودات امروضا
 باشد برای تصویب بعرض مجلس میسراند
 ماده واحده - مجلس شورای ملی وزارت داخله اجازه
 دهد که بودجه های بلدیها را در حدود اعتباراتی که
 محل مالیات راه به مبلغ نهصد و شصت و پنجهزار و
 شصت و پنجاه و یک تومان و پنجقران (۹۶۵۸۵۱۰)
 (بصوب کمیسیون بودجه رسیده است بعلاوه صدی
 مستغلات از ابتدای ۱۳۰۸ تنظیم و وزارت مالیه مکلف
 بودجه هائیکه که بشرح فوق تنظیم میشود از محل
 مالیات راه و صدی پنج مستغلات بپردازد
 تبصره ۱ - مخارج دفتری بلدیها هر محل بااستثنای
 روق اطبای صحی بلدی نباید از صدی ده اعتبارات بلدی
 محل تجاوز نماید
 تبصره ۲ - صرفه جوئیها و اعتبارات مصرف نشده
 به هر محل از سابق و لاحق اختصاص بلدیها همان محل
 اهدا شد بااستثنای اعتبارات مصرف شده و صرفه جوئیهای
 وائی حاصله از بودجه بلدی کنگاور و سحنه و کرند
 بلدیها کرمانشاهان و زرقان که بلدیها شیراز و کارز
 بلدیها مشهد تخصیص داده و اضافه میشود
 تبصره ۳ - مخارج وصول مالیات مستغلات نباید بیش
 از صدی ده عوائد غیر خالص آن باشد و صدی ده مزبور
 چه وزارت مالیه انتقال داده میشود که از مجموع آن
 ج وصول را تأمین نمایند
 مخبر کمیسیون بودجه فهمی
 رئیس -- ماده واحده مطرح است . آقای فیروز آبادی
 فیروز آبادی - بنده در بودجه بلدیها هر قدر باشد
 اصل بودجه اش موافقم و مخالفی ندارم ولی نظرم این
 است که اولاً مراعات شود خانه ها و املاک مردم
 در طهران و چه در خارج طهران اولاً تقویم شود
 قیمت عادلانه خریدار شود و بعد از آن اضافه اش

رئیس - رای میکیریم به ماده واحده با تبصره های ضمیمه اش . موافقین ورقه سفید خواهند داد (آقایان احدی و وزیرک نیا آراء ماخوذه را شماره ۸۲ ورقه سفید و دو ورقه کبود تعداد شد)

رئیس - عده حاضرین ۹۸ ماده واحده با ۸۲ رای تصویب شد . ماده واحده راجع به بستن سد قزوین مطرح است قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)

ساحت محترم مجلس شورای ملی - همانطوریکه خاطر محترم آقایان مستحضر است در اثر خرابی سد قزوین اخیرا سیل مهمی بشهر رو آور شده اینیه و عمارات مهمی را منهدم و خسارات زیادی متوجه کرده است

برای جلوگیری از مخاطرات بیشتری دولت لازم دید فوراً در مقام ساختمان سد برآمده شهر قزوین را از نشویش و اضطراب فعلی بیرون آورد .

برای این قبیل مصارف ضمن بودجه ملکی اعتباری تصویب نشده ولی حساب جمع و خرج عایدات مالیات راه از تاریخ اجرای قانون ۱۹ بهمن ۱۳۰۴ الی آخر ۱۳۰۷ بعد از وضع سهم قانونی مؤسسات محلی و بودجه سنوایی طرق ذخیره را نشان میدهد که بیشتر مربوط بسهم طرق بابت همان یکماه و چند روزه ۱۳۰۴ (بمناسبت اینکه بودجه طرق آنسال ضمن بودجه عمومی

ملکی منظور و از آن محل پرداخت شده است) در صورتی که از مخارج وصول مالیات راه دوازه است بنا براین اعتبار لازم برای منظور فوق را بموجب ماده واحده ذیل از محل ذخیره مزبور پیشنهاد تقاضای تصویب میباید .

ماده واحده - مجلس شورای ملی بوزارت مال اجازه میدهد مبلغ پانزده هزار تومان از اعتبار ذخیره که از تاریخ اجرای قانون ۱۹ بهمن ۱۳۰۴ الی آخر از محل مالیات راه بعد از وضع سهم قانونی مؤسسات بلدی و معارف و خیریه و صحیه و مخارج طرق حاصل شده است برای ساختمان سد قزوین مصرف نماید .

کازرونی - مخالفی ندارد .

یکی از نمایندگان - همه موافقت

محمد ولی میرزا - بنده عرضی دارم .

رئیس - بفرمائید .

محمد ولی میرزا - البته با این لایحه که پیشتر میشود مآلا همه آقایان و بنده خود شخصا شرکت خواهیم کرد ولی اینجا محتاج به این است که يك مسئله بطور کلی و عمومی بنده متذکر شوم و مخصوصاً گوشه کنم به آقای وزیر مالیه . اگر خاطرشان باشد در دوره گذشته مخصوصاً در اینجا مذاکره نموده

اسامی موافقین

- آقایان - مفتی - وهاب زاده - مقدم - انبال - رحیم زاده - زوار - عراقی - رفیم - فهیمی - فتوحی - وثوق سید کاظم یزدی - ملک زاده - احمدی - ساکینان - کلای - اسفندیاری - دکتر لقمان - عامری - فرمند - شهداد - ابراهیم انسر - حکمت - محمد ولی میرزا - دبستانی - صادقی - الفت - مسعودی - افندی - احمد - کاشانی - پالیزی - قراگوزلو - انبیات - طباطبائی دیبا - عباس میرزا - ناصری - فاطمی - قاضی نوری - ایزدی - دکتر سنک - طاهری - شیخ الملک - نجواری - احتشام زاده - کیا نوری - ملک آرائی - کازرونی - محمد علی میرزا دولتشاهی - اعظم - فرشی - کفائی - ذوالقدر - دیوان یگر سید محمد تقی طباطبائی - عظیبا - سید یعقوب - حسنعلی میرزا دولتشاهی - طالش خان - میرزا یانس - امیر دولتشاهی - حبیبی همراز - خواجوی - شیخ محمد جواد - محمد آخوند - جلالی - روحی - مسعود - دربانی - عدل - موقر - فولادوند - جهانگیر شریفی - پورمحسن - پاسانی - لاریجانی - اعتبار

اسامی مخالفین

آقایان - خطیبی - طلوع

شد ها شد و این قضیه بلا و خطر منحصر به شهر قزوین نیست . البته آقایان در نظر دارند چند سال قبل از این کوبا دوره پنجم بود آمدند از مجلس يك اعتباری خواستند برای ساختمان يك سد که ظاهر سد قزوین است در تبریز در مجلس صحبت شد و مجلس تصویب کرد در آن موقع هم مبلغی دادند . در دوره قبل هم اینجا عنوان کردیم مذاکرات بسیاری هم شد و آقای وزیر مالیه هم وعده های فراوانی دادند و با لایحه بودنی منتج نشد و بعد از آنکه مجلس تعطیل شد يك مبلغ خیلی جزئی کوبا در حدود پنج شش هزار تومان دادند در صورتیکه مطابق بر آوردی که مامورین وزارت وائد عامه کرده بودند قریب سی هزار تومان وجه بر روی بوده است . برای اینکه شهر تبریز را تا اندازه مخاطرات سیل محفوظ و مصون بدارند و با این حال مان میکند چهار پنج هزار تومان بیشتر داده نشد . بنده تصورم بالاخص راجع به تبریز نیست البته همانطوریکه روین در مخاطره است ممکن است یکی از نقط فارس هم چهار همن مخاطره شود و بنده عقیده دارم که دولت در این مسئله يك فکر اساسی بکند البته این شهرهایی چهار این گونه مخاطرات ممکن است بشوند و وضعیت جغرافیائی آنها طوری است که مخاطره را ایجاد میکند و مالی آنجاها دائم در حالت تهدید هستند يك محلی ای تعمیر این سد ها که از قدیم لایام هم بوده است در معین کرد و آن سد ها را مرمت نمود و اگر يك قصبی در آنها هست مرتفع ساخت (بعضی از نمایندگان حجاج است) بنده بطور کلی تقاضا دارم که دولت آقای بر مالیه ، يك توجهی در این باب بکنند و يك لایحه درند و محلی برای این کار تهیه کنند که از این بل مخاطرات این شهر ها محفوظ بمانند .

وزیر مالیه - این نظری را که نماینده محترم اظهار دند منظور خود دولت هم هست و فقط برای تذکر بنده اینجا عرض کنم که اول پایه چنین اقداماتی داشتن بار برای مخارجش است . ما حتی المقدور میخواهیم وجه عمومی ملکی را که خیلی سنگین است و خود مان دخل و خرج آزا دیده اند ما آزا سنگین تر

نکنیم . و بنده همیشه سعی بوده ام که يك محل هائی از قبیل همین محلی که اینجا پیدا کرده ام یعنی صرفه جوئیهای که مورد خرج ندارد بدست بیاوریم و از مخارج جاری صرفه جوئی کنیم تا بشود این قبیل حوائج را انجام بدهیم کلاً مطلق يك بر آورد و تخمین دقیقی که در دست ما است این سد سازی ها که در همه جا لازم است اگر برای آنها ما بخوابیم يك لایحه کلی بیاوریم سیصد هزار تومان خرج دارد و این مبلغی را هم که عرض میکنم بر آورد شده ناقص است و يك قسمت هائی هست که بر آورد نشده است . پس آقایان باید تصدیق بفرمایند که طرز حسن اداره برای امور مالیه ملکی این است که اول پولش را باید تهیه کرد و نباید سعی کرد که این پول را از صرفه جوئیهای مخارج تهیه شود و بعد از آنکه تهیه شد این گونه مخارج را انجام داد و اینهم منظور نظر هست و لایحه را هم که ایشان اظهار میکنند شاید ما بتوانیم بزودی بیاوریم و بنظر آقایان رسانیم .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم چون این ماده را بنده قبلاً ندیده بودم و اینجا که خواندند و بنده اسماع کردم معلوم شد آقای وزیر مالیه مطابق آن نظرانی که من دارم خوب بحساب رسیدگی میکنند این صرفه جوئی را از بابت سنه ۱۳۰۴ که قانون الغاء ناج راه در مجلس طرح شد از هماوقت این را تحت نظر گرفته اند و بعنوان يك ذخیره تهیه کرده اند بنده میخواستم ببینم که آیا صورت فصلی این قضیه را دارند و معلوم است چه قدر ذخیره از این محلها داریم اگر دارید که بیان بفرمائید اگر ندارید میخواهید بنده پیشنهاد کنم که وزیر مالیه مکلف باشد کلیه صرفه جوئیهای که از این محل تهیه شده است تحت يك لایحه بیاورید به مجلس برای تقاطی که اینطور است . قریب ده پانزده جا در ابران هست که سد بندی آنها خیلی لازم است و دولت هم متوجه بانها هست يك محلی برای آنها معین نمایند همانطوریکه آقای محمد ولی میرزا راجع به تبریز اظهار

رئیس - رای میگیریم به ماده واحده با تبصره های ضمیمه اش . موافقین وزقه سفید خواهند داد (آقایان احدی وزیرک لیا آراء ماخوفه را شماره ۸۲ ورقه سفید و دو ورقه کبود اعداد شد)

رئیس - عده حاضرین ۹۸ ماده واحده با ۸۲ رای تصویب شد . ماده واحده راجع به بستن سد قزوین مطرح است قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)

ساحت محترم مجلس شورای ملی - همانطوریکه خاطر محترم آقایان مستحضر است در اثر خرابی سد قزوین اخیراً سیل مهمی بشهر رو آور شده اینبیه و عمارات مهمی را منهدم و خسارات زیادی متوجه کرده است برای جلوگیری از مخاطرات بیشتری دولت لازم دید فوراً در مقام ساختمان سد برآمده شهر قزوین را از تشویش و اضطراب فعلی بیرون آورد .

برای این قبیل مصارف ضمن بودجه مملکتی اعتباری تصویب نشده ولی حساب جمع و خرج عایدات مالیات راه از تاریخ اجرای قانون ۱۹ بهمن ۱۳۰۴ الی آخر ۱۳۰۷ بعد از وضع سهم قانونی مؤسسات محلی و بودجه سنوایی طرق ذخیره را نشان میدهد که بیشتر مربوط بسهم طرق بابت همان یکماه و چند روزه ۱۳۰۴ (مناسبت اینکه بودجه طرق آنسال ضمن بودجه عمومی

اسامی موافقین

- آقایان - مفتی - وهاب زاده - مقدم - اقبال - رحیم زاده - زوار - عراقی - رفیع - فهیمی - فتوحی - وثوق سید کاظم یزدی - ملک زاده - احدی - ساکینیان - کلالی - اسفندیاری - دکتر لقمان - عامری - فرمند - شهداد - ابراهیمی افسر - حکمت - محمد ولی میرزا - دبستانی - صادقی - الفت - مسعودی - افغسی - اسعد - کاشانی - پالیزی - قراگوزلو - اسیات - طباطبائی دیبا - عباس میرزا - ناصری - فاطمی - قاضی نوری - ایوبی - دکتر سنک - طاهری - شیخ الدولک - نجوم احتشام زاده - کیا نوری - ملک آرائی - گازرونی - محمد علی میرزا دولتشاهی - اعظم - قرشی - کفائی - ذوالقدر - دیوان یار سید محمد تقی طباطبائی - عظیمیا - سید یعقوب - حسنعلی میرزا دولتشاهی - طالش خان - میرزا یانس - امیر دولتشاهی - حبیبی همراز - خواجوی - شیخ محمد جواد - محمد آخوند - جلایلی - روحی - مسعود - دروایی - عدل - موقر - فولادوند - جوانمرد شریفی - یورحسن - یاسائی - لاریجانی - اعتبار

اسامی مخالفین

آقایان : غلبلی - طلوع

سد ها شد و این قضیه بلا و خطر منحصر به شهر قزوین نیست . البته آقایان در نظر دارند چند سال قبل از این کویا دوره پنجم بود آمدند از مجلس يك اعتباری خواستند برای ساختمان يك سدی كه ظاهر سد قزوین است در تبریز در مجلس صحبت شد و مجلس هم تصویب کرد در آن موقع هم مبلغی دادند . در دوره قبل هم اینجا عنوان کردیم مذاکرات بسیاری هم شد و آقای وزیر مالیه هم وعده های فراوانی دادند و با لاجرم چیزی منتج نشد و بعد از آنكه مجلس تعطیل شد يك بانج خیلی جزئی کویا در حدود پنج شش هزار تومان دادند در صورتیکه مطابق بر آوردی که مامورین وزارت وائد عامه کرده بودند قریب سی هزار تومان وجه مروری بوده است . برای اینکه شهر تبریز را تا اندازه مخاطرات سیل محفوظ و مصون بدارند و با این حال همان میبکنم چهار پنج هزار تومان بیشتر داده نشد . بنده تصورم بالاخص راجع به تبریز نیست البته همانطوریکه روین در مخاطره است ممکن است یکی از نقاط فارس هم چهار هفتن مخاطره بشود و بنده عقیده دارم که دولت در این مسئله يك فکر اساسی بکنند البته این شهر هائی دچار این گونه مخاطرات ممکن است بشوند و وضعیت فرفرایی آنها طوری است که مخاطره را ایجاد میکنند و مالی آنجاها دائم در حالت نهیدید هستند يك محلی ای تعمیر این سد ها که از قدیم لایام هم بوده است مد معین کرد و آن سد ها را مرمت نمود و اگر يك قسمی در آنها هست مرتفع ساخت (بعضی از نمایندگان حجاج است) بنده بطور کلی تقاضا دارم که دولت آقای بر مالیه ، يك توجهی در این باب بکنند و يك لایحه بزنند و محلی برای این کار تهیه کنند که از این ل مخاطرات این شهر ها محفوظ بمانند .

وزیر مالیه - این نظری را که نماینده محترم اظهار کردند منظور خود دولت هم هست و فقط برای تذکر بنده در اینجا عرض کنم که اول پایه چنین اقداماتی داشتن بار برای مخارجش است . ما حتی المقدور میخواهیم چه عمومی مملکت را که خیلی سنگین است و خود من دخل و خرج آزا دیده اند ما آزا سنگین تر

نکنیم . و بنده همیشه سعی کرده ام که يك محل هائی از قبیل همین محلی که اینجا پیدا کرده ام یعنی صرفه جوئی هائی که مورد خرج ندارد بدست بیاوریم و از مخارج جاری صرفه جوئی کنیم نباشود این قبیل حوائج را انجام بدهیم کلاً مطلق يك بر آورد و تخمین ناقصی که در دست ما است این سد سازی ها که در همه جا لازم است اگر برای آنها ما میخواهیم يك لایحه کلی بیاوریم سیصد هزار تومان خرج دارد و این مبلغی را هم که عرض میکنم بر آورد شده ناقص است و يك قسمت هائی هست که بر آورد نشده است . پس آقایان باید تصدیق بفرمایند که طرز حسن اداره برای امور مالیه مملکت این است که اول پولش را باید تهیه کرد و باید سعی کرد که این پول را از صرفه جوئیهای مخارج تهیه شود و بعد از آنکه تهیه شد این گونه مخارج را انجام داد و اینهم منظور نظر هست و لایحه را هم که ایشان اظهار میکنند شاید ما بتوانیم بزودی بیاوریم و بنظر آقایان رسانیم .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم چون این ماده را بنده قبلاً ندیده بودم و اینجا که خواندند و بنده اسماع کردم معلوم شد آقای وزیر مالیه مطابق آن نظریاتی که من دارم خراب بحساب رسیدگی میکنند این صرفه جوئی را از بابت سنه ۱۳۰۴ که قانون الغاء تاج راه در مجلس طرح شد از همانوقت این را تحت نظر گرفته اند و بعنوان يك ذخیره تهیه کرده اند بنده میخواستم ببینم که آیا صورت تفصیلی این قضیه را دارند و معلوم است چقدر ذخیره از این محلها داریم اگر داریم که بیان بفرمائید اگر ندارید میخواهید بنده پیشنهاد کنم که وزیر مالیه مکلف باشد کلیه صرفه جوئی هائی که از این محل تهیه شده است تحت يك لایحه بیاورید به مجلس برای تقاضی که اینطور است . قریب ده پانزده جا در ایران هست که سد بندی آنها خیلی لازم است و دولت هم متوجه بانها هست يك محلی برای آنها معین نمایند همانطوریکه آقای محمد ولی میرزا راجع به تبریز اظهار

کردند همانطوریکه آقای روحی راجع به رفسنجان اظهار کردند. اینها يك نقاطی هستند که سد بندی آنها لازم است حالا که حقیقه دولت در مقام عمل هست قدمهای عملی بردارد. حقیقه موقوفش است که دولت و ملت بهم کمک کنند و اشترک مساعی نمایند برای زنده بودنشان و اینهمه بلا که میرسد يك قدم را ما عملی کنیم. این را ممکن است توضیح بدهند و آن مسئله را هم پیشنهاد میکنم.

روحی - مذاکرات کافی است.

آقاسید یعقوب - راجع به رفسنجان کفتم چطور کافی است

وزیر مالیه - این حساب را که بنده برایش محل

خرج معین میکنم ناچار صورت جزئیش را دادم و همینطور که عرض کردم این صرفه جوئیها و ذخیره ها بهترین ترتیب مصرفش برای همین کارها است و در موقع خودش که آن لایحه را به عرض آقایان میرسانم مبلغ صرفه جوئی را هم عرض خواهم کرد ولی فعلاً لازم نیست که يك ماده راجع به مکلف کردن يك تکلیفی که خودمان در انجام آن سعی هستیم بیاوریم اینجا بگذاریم بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

کازرونی - کافی نیست.

رئیس - بگذارید آقای کازرونی هم حرفشان را بزنند

کازرونی - بنده با این لایحه کاملاً موافقم و امیدوارم

مکرر از این اوضاع بیاید و ما هم با شوق و شغف تلقی میکنیم و هیچ فرقی هم نمیدانم که قزوین تعمیر شود یا فرساً شیراز همه مملکت ایران است و همه یکی است و

هر نقطه از نقاط ایران که تعمیر شود منفعتش راجع به تمام افراد ایرانی است لکن اینجا خواستم از موفقیت استفاده کنم و این تذکر را بدهم. بنده عباس نالار تقریباً بیست فرسخ است فیما بین این راه فقط يك رودخانه است که محتاج پل است و اگر يك مبلغی در همین حدود (تقریباً سی هزار تومان) خرج شود چون زمین مسطح است ممکن است اتومبیل عبور و مرور نماید و اگر يك چنین امری انجام بگیرد آتوق شیراز با بنده عباس اتفاق پیدا میکند و يك بهبودی فوق العاده در تجارت اقتصادیات پیدا میشود و دیگر احتیاج به کشتی خارجی که از بندر عباس به بوشهر می آید نیست و بالاخر يك تسهیلات فوق العاده چه از نقطه نظر تجارت و چه از نقطه نظر اقتصاد و چه از نقطه نظر اخلاق پیدا

شود. خواستم تذکر بدهم که آقای وزیر محترم مالیه البته دقت کامل در این قبیل امور دارند و علاقه مفرقه در مواقع مکرره نشان داده اند این عرایض مرا نظر بگردند و مساعدت فرمایند و این قضیه را که مکرر قول داده اند و بر حسب توصیه که از مقامات عالی شده این امر را در اسرع اوقات انجام بدهند بلکه از توجهات ایشان این امر زود تر انجام شود.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی میکنیم به ماده واحده آقایان موافقت

ورقه سفید خواهند داد

(اخذ و شماره آراء بعمل آمده ۸۷ ورقه سفید تعدادند)

رئیس - عده حاضرین ۹۴ با ۸۷ رأی تصویب شد

اسامی رای دهندگان

- آقایان: کفانی - دیوان بیگی - کازرونی - ملک آرائی - کبای نوری - طالش خان - جشدی - دکتر سنک - احتشامزاده - نجومی - مخبر فرهمند - روحی - قاضی نوری - طاوع - دکتر عظیمی - مسعود - اقبال - پورمحمد - میرزا وثوق - مولوی - آقا زاده سبزواری - عاصری - خواجوی - ناصری - حکمت - رحیم زاده - دکتر لقمان - ذوالقدر - سادقی - بزرگنیا - فاطمی - الفت - ضیاء - مقدم - کاشانی - طاهری - موقر - وهاب زاده - کلانی - مسعودی - سید یعقوب - حسینی - میرزا دولتشاهی - محمد علی میرزا دولتشاهی - امیر دولتشاهی - حبیبی - ظفری - قزوچی - افسر - ساکب - احدی - ملک مدنی - دربارتی - شهداد - دبستانی - اسکندری - فهیمی - سید محمد تقی طباطبائی - ابراهیمی - ملک زاده - جهانشاهی - فرش - خطیبی - مفتی - حاج علی اکبر امین - سید کاظم زدی - شریفی - محمد آخوند - شیخ محمد جواد - اعتبار - دهستانی - بیات - همراز - پالیزی - یاسائی - عراقی - رفیع - اسعد - فراگوزلو - طباطبائی دیا - لاریجانی - بیات

وزیر معارف - تقاضا میشود لایحه مسیوهس و مادام س در دستور گذاشته شود.

مخالفی نبود

(خبر کمیسیون بودجه راجع به کنترات مسیوهس شرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۳۳۹۴ راجع به تجدید کنترات مسیوهس را برای معلمی مدرسه حقوق با حضور ای وزیر معارف مطرح نموده و پس از مباحثات لازمه دة واحده ذیل را تصویب و بعرض مجلس میرساند

ماده واحده - دولت مجاز است کنترات مسیوهس را به دولت فراتسه را برای ادامه معلمی مدرسه حقوق ۱۵ خرداد ۱۳۰۸ تا مدت یکسال و یازده ماه و زده روز تمدید نموده و علاوه بر سالی پنج هزار تومان بر طبق قانون چهارم بهمن ۱۳۰۷ بمشارالیه پرداخته شود سالی چهار هزار تومان بمشار الیه داده شود که ما سالی نه هزار تومان دریافت خواهد نمود

(خبر کمیسیون معارف نیز بشرح ذیل قرائت شد)

کمیسیون معارف در جلسه ۲۸ اردی بهشت لایحه کت را نمره ۱۲۵ و ۳۳۹۴ راجع به تمدید کنترات مسیوهس تبعة دولت فراتسه برای معلمی مدرسه حقوق بر طبق قانون مصوب نهم اسفندماه ۱۳۰۵ برای مدت یکسال و یازده ماه و یازده روز مطرح و با تمدید کنترات مشار الیه برای مدت فوق موافقت نمود

رئیس - خبر کمیسیون بودجه مطرح است آقایان فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده اولاً میخواهم عرض کنم که

ان میکنم ما دیگر حالا محتاج باین اندازه معلم نیستیم بیایم يك کسی را استخدام کنیم آنهم با دو شغل یاز و دو حقوق متمایز در دوره چهارم در مجلس گذشت بکنفر در عین حال نمیتواند دارای دو شغل متمایز دو حقوق متمایز باشد در شانزدهم جوزای هزار و سیصد و یک این قانون از مجلس گذشته است اگر قانون مجلس ما محترم بشاهیم نمیتوانیم ابتدا زیاده از يك شغل باو

بدهیم و او را دو حقوق متمایز بدهیم بنده باین ملاحظه و ملاحظات دیگری که بعضی ها میکنند ما از معلمی او استفاده نکرده ایم و فقط مجرد دادن حقوق است باو (آنهاست که داخل هستند میکنند) باین ملاحظات مخالفم که بکنفر را دو شغل متمایز و دو حقوق متمایز بدهیم در صورتیکه بر خلاف قانون مصوبه مجلس است رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - قانونی را که آقای فیروز آبادی

اینجا تذکر دادند صحیح است و در کمیسیون بودجه هم مطرح شد و اگر این قانون نبود محتاج نبود باینکه اگر بخواهند يك مستخدمی را در شغل بدهند به مجلس بیاورند. هر قانونی را که مجلس وضع کرد در هر موقع خود مجلس بخواهد میتواند استثنائاً آنرا لغو کند و چندی قبل اگر نظر مبارک باشد مجلس همین شخص را برای مشاوره حقوق استخدام کرد با پنج هزار تومان در صورتیکه معلم هم بود. در کنترات وزارت معارف بود با سالی چهار هزار تومان از رای معلمی مدرسه حقوق و مجلس هم او را کنترات کرد برای مشاوره حقوق با سالی پنج هزار تومان و همین عمل را مجلس کرد در دو ماه بیشتر در تحت يك قانونی و همیشه خود عمل مجلس قانون است حالا هم در آن قانونی که چندی قبل گذشت برای مشاوره حقوق این شخص در آن قانون تصریح دارد که این شخص مسیوهس که معلم در مدرسه حقوق است دولت او را برای مشاوره حقوق تا سه سال با سالی پنج هزار تومان اضافه بر آنچه از بابت معلمی اخذ میکنند کنترات میکند حالا یکسال از مدت معلمی باقی بود و تمام شد چون دولت این شخص را برای معلمی لازم دارد و با سوابقی که در معلمی دارد و سالهاست که در مدرسه مشغول تدریس است برای دولت هم صرفه دارد و اگر بخواهد دولت معلم جدیدی بیاورد هم خرجش بیشتر میشود هم سوابقش کمتر است این است که برای دو سال یازده روز کم این شخص را لازم دارد و منافاتی هم با آن

قانون ندارد مخصوصاً وقتی که مجلس تصویب کند با نه هزار تومان حقوق برای مشاور و معلمی تا دو سال و اما راجع به معلمی او هم تشخیص با وزارت معارف است که آیا او خوب کار کرده یا بد و از او راصی هستند میگویند خوب کار کرده است و از اشخاص عالی رتبه است اشخاصی که مسئول معارف هستند تصدیق میکنند بصحت عملش و لیاقتش ما هم موافق هستیم

رئیس -- آقای یاسائی

یاسائی -- موافقم

رئیس -- آقای زوار

زوار -- موافقم

رئیس -- آقای اعتبار

اعتبار -- عرضی ندارم

رئیس -- آقای ملک زاده

ملک زاده -- موافقم

بعضی از نمایندگان -- مخالفی نیست

رئیس -- مخالفی نیست ؟

(اظهار شد -- خیر)

کازرونی -- بنده اجازه خواستم

رئیس -- بفرمائید

کازرونی -- بنده اصولاً مخالف نیستم (وحشت هم نکنید -- صبر کنید) لکن آقای دکتر طاهری فرمایشاتی فرمودند که ناچارم در اطراف بیانات ایشان بک توضیحاتی بدهم . ایشان فرمودند اگر يك لایحه بیاید و برخلاف يك قانونی باشد چون مجلس رأی میدهد خلاف قانون نیست در صورتیکه ما قانونی را که با آن تشریفات معین و ترتیباتی که نظامنامه داخلی معین کرده تصویب کردیم بقوت خودش نافذست و قابل نسخ نیست مگر اینکه مجلس از همان مجرا آن را نسخ کند و يك قانون

بجای او بگذارد آن قانونی را که ما گذرانیدیم که بکنند آدم دوشغل متمایز با دوحقوق متمایز نمیتواند داشته باشد بقوت خودش باقی است (فیرز آبادی -- صحیح است لیکن حرف این جا است که این لایحه هم از همان قانونی است ؟ خیر در همین موضوع در کمیسیون بودجه مذکور شد و همین اعتراض شد آخر الامر آقای وزیر مال و آقای وزیر محترم معارف هر دو موافقت کردند در اظهارات و راه حل پیدا کردند و بالاخره بان آدم فقط و فقط يك حقوق داده میشود و آن عبارت از نه هزار تومان است نهایت دوشغل متمایز باو ارجاع میشود در آن هم بحثی نیست که کسی يك حقوق بگیرد و دوشغل دیگر داشته باشد و استدعا میکنم که فوق العاده مراقب باشید يك چیز است که برخلاف قوانین موضوعه است از مجلس نگذرد و الا جمیع قوانین را متزلزل میکند روحی -- کافی است آقا

فهیمی -- (مخبر کمیسیون بودجه) -- بیانات آقای کازرونی بنده را مجبور کرد که توضیح عرض کنم بر اینکه ایشان هم اشتباه میکنند بجهت اینکه فقط قانون اساسی است که مجلس هیچ مداخله در او نمیتواند بکند ... کازرونی -- اینجا هم يك اشتباه فوق العاده کرده ... فهیمی -- قدری تأمل بفرمائید سایر قوانین را بنگرید خودش میتواند وضع کند میتواند ملغی کند میتواند استثناء کند نظائر هم خیلی دارد این قانون را بعد آنکه مجلس تصویب کرد که دولت حق ندارد هیچ دو دوشغل متمایز با دو حقوق متمایز بدهد دولت هیچ تکلیف و اجازه ندارد ولی مجلس در هر موردی میتواند از آن استثناء کند :

کازرونی -- بلی ولی از مجرای خودش) فهیمی -- وقتی که مجلس رأی داد که به یکدوشغل حقوق و دو شغل بدهند آن قانون بقوت خودش است و این هم يك قانون جدیدی است در يك مورد

موضوع مثلاً يك تعرفه گمرکی را مجلس رأی میدهد یعنی تعیین حقوق گمرکی که باید گرفته شود بعد در موارد گفته شده رأی میدهد که فلان متاع باید از گمرک معاف باشد با فلان پناه مؤسسه و کارخانه از گمرک معاف باشد پس باید گفت که خلاف قانون شده است ؟؟ یعنی تا وقتی که آن تعرفه را مجلس لغو نکند حق ندارد این رأی را بدهد ؟؟ در واقع اینطور نیست مجلس حق دارد استثناء کند و این حق میتواند از مجلس سلب کرد فقط قانون اساسی است که مجلس نمیتواند در آن دخالت کند . حالا در این مورد دولت اجازه داده شد بموجب قانون قبلی که باو هزار تومان حقوق بدهد دو کار هم از او بخواهد که در تعقیب همان قانون سابق برای اینکه قسمت شغل او کنترانش منقضی میشد اجازه داده که همان نه هزار تومان را باو بدهند و آن دوشغل را از او بخواهند

کیای نوری -- صحیح است کازرونی -- نیست اینطور آقا بعضی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است کازرونی -- بنده مخالفم رئیس -- در اساسی که بنده شماره کردم فقط مخالف عالی بودید حرفتان را هم زدید . کازرونی -- بنده مخالف با کفایت مذاکراتم رئیس -- رأی گرفته می شود بماده واحده با ورقه

آقایانیکه موافقتند ورقه سفید خواهند داد . (در حین اخذ آراء -- همه نمایندگان -- صدای زنگ رئیس) رئیس -- آقا رعایت انتظامات را بفرمائید . (آقایان بزرگ نیا و مؤید احمدی مشایبان هیئت رئیسه آراء را شماره ۵۹ ورقه سفید و ۴ ورقه کبود تعداد شد) رئیس -- عده حضار ۹۵ با اکثریت ۵۹ رأی تصویب شد آقا کفیل وزیر امور خارجه

کفیل وزارت امور خارجه -- خاطر محترم آقایان هست که در سال گذشته عهدنامه تحریم جنگ در فرانسه تصویب شد این همان عهد نامه است که به مجلس تقدیم شده است و از تصویب مجلس هم گذشته در این ضمن دولت شوروی (ایتنوف) یعنی کفیل کمیساریای خارجه دولت شوروی (بعضی از نمایندگان -- بلند تر) در نظر گرفت که در ضمن تصویب عهدنامه تحریم جنگ توسط دول مجاور (برای اینکه داخل در عمل هم بتوانند بشوند) دعوت کرده از ممالک مجاور دولت شوروی ضمناً از دولت رومانی و از دولت ترکیه هم دعوت کردند باینکه يك پروتکلی (این هم باز با مشارکت همان دولی که در عهدنامه تحریم جنگ شرکت داشته اند) بین آن عده امضاء شود نظر باینکه دولت ایران اساساً عهد نامه تحریم جنگ را امضاء کرده و از تصویب مجلس هم گذشت و علاوه البته حسن استقبال و تقبلی که دولت ایران همیشه بمسائلی که جنبه

اسامی موافقین

آقایان : ابراهیمی -- دهنانی -- احمدی -- موقر -- اسدی -- شیخ الملک -- فرهمند -- ملک زاده -- قاضی نوری -- حکمت -- روحی علی میرزا دولتشاهی -- امیر دولتشاهی -- دکتر سنک -- حسنعلی میرزا دولتشاهی -- کیانوری -- طالش خان -- زوار -- حبیبی -- ذوالقدر -- طباطبائی دیبا -- ایلخان -- عباس میرزا -- محمد آخوند -- احتشامزاده -- اسعد -- پانازی -- وثوق -- شیخ محمد جواد -- یاسائی -- مسعودی -- دربانی -- اسفندیاری ظفری -- کنجه -- مسعود -- عدل -- کاشانی -- ساکینیان -- اقبال -- مولوی -- لاریجانی -- قوچی -- شریفی -- صادقی -- خواجوی -- معنی -- کفائی -- محمد ولی میرزا -- چلاتی -- طاهری -- مقدم -- سیدکاکم بزدی -- ما کوئی

اسامی مخالفین

آقایان : بنکدار -- کازرونی -- فیروز آبادی -- سید یعقوب

صالح داشته است کرده است و میکند راجع باین مسئله هم حسن استقبال کرد و به سفیر کبیر خودمان در مسکو اختیار داده شد که امضاء کنند و امضاء کردند... (اورنگ - صحیح است)

کفیل وزارت امور خارجه - و حالا لایحه همین پروتکل است که برای تصویب تقدیم مجلس میکنم. (آقاسید یعقوب - بسیار خوب)

عرض کنم که عهد نامه مودت بین دولتی ایران و سوئد با امضاء رسیده است تقدیم میشود عهدنامه اقامت و تجارت و محرر بیانی آن هم بین دولت ایران و دولت سوئد با امضاء رسیده است برای تصویب تقدیم میکنم

عهدنامه مودت بین دولتی ایران و فرانسه هم با امضاء رسیده است که تقدیم میکنم. عهد نامه مودت بین دولتی ایران و بلژیک و همچنین قرار داد اقامت بین دولتی ایران و هم چنین قرارداد تجارته و محرر بیانی بین دولتی ایران و بلژیک با امضاء رسیده است که برای تصویب تقدیم میکنم.

وزیر معارف - لایحه است راجع بجهانی شدن اخبارات دولتی از طرف آقای وزیر مالیه تقدیم میشود (صحبت بین نمایندگان - صدای زنگ رئیس - سکوت) رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به کنترات مادام هس مطرح است

(شرح ذیل خوانده شد)

کمیسیون بودجه لایحه ۳۳۹۵ راجعه بتجدید کنترات مادام هس برای معامی دارالمعاملات را مطرح نموده و پس از مذاکره و اصلاحی توضیحات آقای وزیر معارف ماده واحده ذیل را تصویب نموده و بعرض مجلس میرساند ماده واحده - دولت مجاز است قرارداد استخدام مادام آندره هس تبعه دولت فرانسه را برای مدت یکسال و یازده ماه و یازده روز از تاریخ پانزدهم خرداد ۱۳۰۸ بجهت مدیری و معامی مدرسه دارالمعاملات با سالی یکهزار و پانصد تومان حقوق بر طبق مقررات قانون ۱۷ حوت ۱۳۰۲ تجدید و تمدید نماید.

(خبر کمیسیون معارف نیز بشرح ذیل خوانده شد) کمیسیون معارف در جلسه ۲۸ اردی بهشت ۱۲۵۱ و ۳۳۹۵ نمره هفتم اردی بهشت دولت را به تمدید کنترات مادام آندره هس تبعه دولت فرانسه بر مدت یکسال و یازده ماه و یازده روز از تاریخ پانزدهم خرداد ۱۳۰۸ بجهت مدیری و معامی مدرسه دارالمعاملات بر طبق مقررات قانون مصوب ۱۷ حوت ۱۳۰۲ موافقت نمود.

رئیس - ماده واحده مطرح است آقای فیروز آبادی - بنده با نوع این کنترات ها باستانه چند نفری از آنها کلیتاً مخالفم و عقیده ندارم و بعضی خودم ما از اینها نتیجه نبردم حالا شاید آقایانیکم از بنده میدانند بفرمایند که نتیجه های بزرگی برده و چه شده و چه شده اما بنده بعقیده خودم از کنترات ها استفاده نتوانسیم بکنیم و نمیکشیم باین ملاحظه بنده با خود مسیو مخالف هستم با مادامشان هم مخالفم و عقیده ندارم باین کنتراتها. ما از مرد های ایران نتوانستیم استفاده کنیم از زنها بطریق اولی و یک چیز از بین میرود بیفایده

رئیس - آقای دکتر ملک زاده

ملک زاده - عرض کنم که بعقیده بنده داشتن دارالمعاملات خوب در مملکت پیش از هر مؤسسه تغییرات مملکت .....

آقاسید یعقوب - وآی وآی وآی

ملک زاده - تمام ماها از اول مشروطیت تا امروز بدون استثناء طرفدار توسعه علم و معارف در مملکت بوده و هستیم (روسی - صحیح است) و تصدیق میکنم که توسعه معارف در مملکت بدون داشتن معلم معامه (بعضی از نمایندگان - صحیح است) غیر ممکن و محال است. الساعه خودتان بهترین شاهد هستید که فقط مانع مهمی که باعث جلو گیری توسعه معارف و

و دو اصل مهم مؤثر در زرقی و شمالی مملکت است عبارت از نداشتن معلم کافی و طبیب کافی است و مخصوصاً دارالمعاملات که معلم از برای مدارس تهیه میکند یک تخصصات و مزایائی دارد که بعقیده بنده دارالمعلمین آن مزایا را نمیتواند داشته باشد زیرا علاوه بر اینکه معلم تهیه میکند مادر تهیه میکنند...

آقاسید یعقوب - آه آه آه

اورنگ - صحیح است والله صحیح است

ملک زاده - و تصدیق میفرمائید که مدارس اولیه باید ما را تربیت بکنند و آن قدم اولی که در تربیت ملاق و ملی افراد یک مملکتی برداشته میشود عبارت آن مدرسه مادرانه است و آن عده ای است که طفل تربیت مادر است (اورنگ - صحیح است) و تصدیق میفرمائید که مسئله معامی یک شغل و فن مخصوصی است همه کس نمیتواند معلم باشد همینطور که بسیاری از مردم علم و فضل هستند که مراحل خیلی مهمی را فراگرفته اند ولی قوه اجتهاد ندارند همینطور هم خیلی اشخاص هستند که تحصیل کرده اند ولی از عهده تدریس نمیتوانند برای اینکه علم تعلیم و تعلم یک علم خاصی است و اشخاصی در آنجا باید تدریس بشود که عبارت است از شعبه پداگوژی که متأسفانه تا بحال در مملکت نبوده است و جدیداً خیلی متشکریم که بواسطه وجود دارالمعاملات و مخصوصاً (خدا شاهد است که من بخاتم را صورتاً اصلاً نمی شناسم) (خنده نمایندگان - صحیح است) ولی آنچه تحقیق کرده ام و از خارج بخواصاً مقید بودم که تحقیقی بکنم و تحقیقاتی که کرده ام خاتم بخوبی از عهده اداره کردن دارالمعاملات برآمده است و مخصوصاً شاگردهایی که در سال گذشته و امسال قبول امتحان هستند خیلی خوب امتحان داده اند و معامی که در این مدرسه تربیت شده اند و در مدارس دولتی رفته اند خیلی خوب از عهده وظایف خودشان می آیند و بعقیده بنده خیلی لازم و بموقع است که

آقایان تصویب بفرمایند که کنترات ایشان تجدید بشود بواسطه اینکه قهراً و دلماً محتاجیم که دارالمعاملات ما دارای یک مدیره متخصصه عالمه باشد و به عقیده و بنده هیچ لزوم و احتیاجی نیست که ما این را رد بکنیم و یک معلم دیگری را استخدام بکنیم

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

محمد ولی میرزا - عرضی ندارم

کازرونی و احتشامزاده - مذاکرات کافی است

رئیس - آقای عدل

عدل - عرض میشود بنده با کنترات مادام هس نهایت موافقت را دارم و همانطور که آقای ملک زاده فرمودند... بعضی از نمایندگان - بلند تر.

طلوع - هیچ نمی شنوم

عدل - بهر حال دارالمعاملت یک متخصص لازم

دارد و ایشان را هم دولت متخصص تصور کرده است و خوب هم از عهده برآمده است (بعضی از نمایندگان - آقا بلند تر) ولی بنده یک ایرانی دارم که میخواهم عرض کنم با آن مزایائی که آقای ملک زاده شرح دادند برای دارالمعاملات میخواهیم به بدینیم که آیا این دارالمعاملات ما آن مزایا را دارد یا نه؟ بنده تصور می کنم که دارالمعاملات ما چنین نواقص دارد که باید وزیر علوم مخصوصاً یک توجهی بکنند در تکمیل آن مادام هس خیلی خوب مدیره ایست الحق و الاضاف و مخصوصاً از حیث اخلاق خیلی خوب است و بنده خیلی خوب اطلاع دارم که مخصوصاً در قسمت اخلاق خیلی مراقب است و بنده خودم آنجا محصله دارم ولی باید تصدیق کرد که مادام هس لوازم کارش را ندارد دارالمعاملات امروز خیلی خیلی نواقص دارد مهمترین نواقص دارالمعاملات

معلم است اگر عرض کنم هیچ معلم ندارد شاید به معاینی که آنجا تدریس میکنند بر بخورد ولی معلم هائی که آنجا هستند آن معلم هائی هستند که در سایر جاها کار پیدا نمیکند میفرستند آنجا و این برای این است که سایر مدارس مردانه چون زورشان میچربد معالهای خوب میبرد آنجا و اینجا از حیث معلم خیلی فقیر است و این دارالمعلمیات به اندازه توسعه طهران نیست و خیلی کوچک است و باید وزارت معارف يك قدری توجه زیاد تر بکنند و توقعاتی که مادام هس فرضاً دارد يك قدری بیشتر بر آورده کنند و يك قدری بیشتر باید اختیاراقتس را قرار داد برای اینکه مادام هس بتواند جلو گیری بکند از خیلی تعدیلات و نجاوزات که میخواهم اینجا شرح بدهم و البته هر چه تسلط او بیشتر بشود بهتر است . . . .

آقا سید یعقوب - مثلاً بهش حکومت بدهند ؟

عدل - معلومه از حیث لابراتوار و بنای مدرسه و معلم بخصوص بنده استدعا میکنم که بیشتر توجه کنند که آنجا نواقص زیاد است و البته هر قدر که آنجا وسائل داشته باشد بهتر ترقی میکند .

کازرونی - حالا مذاکرات کافی است

وزیر معارف - اینکه فرمودید دارالمعلمیات در طهران بعضی نواقص دارد البته بنده خودم اقرار دارم که مدارس ایران مخصوصاً مدارس آنات هنوز بحد کافی ترقی نرسیده است و نواقصی دارد و تقصیری مهم مدارس را

اسامی موافقین

آقایان : مسعودی .. فتوحی .. موقر .. ناصری .. قاضی نوری .. شیخ الدک .. جلانی .. فهیمی .. لغمان .. کیای نوری مقدم .. منک آرائی .. پالیزی .. وثوق .. دستانی .. یاسائی .. ملک زاده .. استفندیاری .. صادقی .. فرهمند .. فرشی .. شهیدان طاهری .. مغنی .. محمد ولی میرزا .. دربانى .. ماگونی .. وهاب زاده .. مولوی .. اعتبار .. امیر دولتشاهی .. ایلخان .. احمدی فاطمی .. جمالی میرزا دولتشاهی .. ابراهیمی .. ساکینان .. خواجوی .. کاشانی .. حکمت .. شریفی .. سید کاظم یزدی .. لاریج پور محبت .. محمد علی میرزا دولتشاهی .. روحی .. مسعود .. اسدی .. اقبال .. عباس میرزا .. میرزا یانس .. طباطبائی .. ضیاء .. رحیم زاده .. حبیبی .. ذوالقدر .. عدل .. دکتر عظیمیا .. طاش خان ..

اسامی مخالفین

آقایان : فیروز آبادی .. سید یعقوب .. بنگدار ..

وزیر معارف - تقاضا میشود لایحه چهار هزار و پانصد تومان برای کتابخانه مطرح شود رفیع - جلسه آینده وزیر معارف - خیلی مختصر است آقایان هم موافقتد اورنگ - بلی خیلی مختصر است .

رئیس - آقای طاهری هم همینطور تقاضا کرده اند که این لایحه مطرح شود .

(لایحه مزبور بشرح آتی قرائت شد)

خبر از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی : کمیسیون بودجه لایحه نمره ۲۸۱۶۹ راجع به تخصیص و اوند سابقه مدرسه علوم سیاسی برای تهیه کتابخانه را مطرح نموده و ماده واحده ذیل را پس از مذاکرات زمه بعرض مجلس میرساند .

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است مبلغ چهار هزار و پانصد تومان (۴۵۰۰ تومان) اصل عوائد سابقه مدرسه علوم سیاسی را که در تحت نظر وزارت امور خارجه به بانک شاهنشاهی و عثمانی سپرده شده است علاوه حق الحفظه که بآن تعلق گرفته برای تهیه کتابخانه مدرسه حقوق و سیاسی بوزارت معارف بپردازد

رئیس - ماده واحده مطرح است . آقای روحی

روحی - بنده با این لایحه مخالفت ندارم و امیدوارم مدارس ما کتابخانه پیدا کنند و واقعاً به این آرزوی بودمار برسیم که وزارت معارف آنقدر در مملکت بسط پیدا کند که در يك قصبه که يك مدرسه هست بقدر خودش آن مدرسه کتابخانه داشته باشد . این اعتراض بنده تماماً به وزارت معارف است . ملک ایران ملک پارسی مان است و گذشته از این که خودش به این زبان هیچ شیرین حرف میزند چندین ملک دیگر از قبیل

جیکستان ، افغانستان و چندین میلیون نفوس در هندوستان رسمی صحبت میکنند و این زبانی که اینقدر علمای عالی مدار و علمای بلند منزلت داشته است با فرط ناسف

يك كتاب لغت ندارد . . .

بعضی از نمایندگان - صحیح است

دکتر سنگ - فرهنگ ناظم الاطباء

روحی - يك كتاب لغت جامعهی که چندین میلیون نفری که با این زبان صحبت میکنند اگر نخواهند يك لغت پیدا کنند كتاب لغت ندارد (دکتر سنگ - هست باید چاپ کرد) وزارت معارف هم و همینطور آرام خوانیده است و زم زم مثل اینکه هیچ واقعه اتفاق نیفتاده است در صورتیکه بعقیده بنده بایستی کارکنان وزارت معارف از هر چیز بزنند و يك مرتبه يك لایحه بیاورند يك میلیون و از مجلس اعتبار بخواهند هیچ مانعی ندارد مجلس شورای ملی که يك مرتبه صد هزار تومان برای ملخ و ده هزار تومان ، پانزده هزار تومان برای چیز دیگر مصرف میکند و اعتبار میدهد هیچ ایا و امتناع ندارد که برای نگاهداشتن زبان خودش و برای علمی کردن این زبان و در دسترس گذاشتن آن خاصه در بین ملل شرقی برای يك كتاب لغت صد هزار تومان تصویب کنند که ما هم يك كتاب لغت داشته باشیم كتب لغات ما تمام ناقص و خراب است و این ها برای زبان فصیح ما کفایت نمیکند و ما محتاج هستیم به يك كتاب لغت بزرگ و بعلاوه يك دائره المعارف . آقا شوخی نیست ما امروز کتاب لغت میخواهیم ، دائره المعارف میخواهیم آلان ملاحظه فرمائید همین ملل شرقی مثل ترکیه ، مصر اینها در سال شاید صدها هزار مؤلفه دارند و در مملکت ما يك مؤلف تشویق نمیشود يك كتاب ما نمی بینم و وقتی هم يك كتاب ترجمه میشود ترجمه رمانهایی است که مضع اخلاق و مفسد حال مردم است و بنده خیلی تعجب میکنم از وزارت معارف که بعد از چندی يك لایحه آورده اند به مجلس که از صرفه جوئی مدرسه سیاسی . . . .

احتشام زاده - صرفه جوئی نیست . پول خاص است

روحی - پول خاص مدرسه سیاسی را به مصرف

خرید يك کتابی رسانند که بدرد هیچکس نخواهد خورد

و بعقیده بنده اگر این خرج با نظر کمیسیون معارف مجلس باشد که با يك صيرتني از نقطه نظر احتیاج این مملکت این کتب خرید شده بهتر است . مقصود بنده این بود که تذکر بدهم بوزارت معارف که در صدد باشند برای سیادت زبان فارسی يك کتاب لغت بزرگ برای این مملکت تهیه و تدوین کنند هر چه قدر هم خرج دارد اهمیت ندارد و بعلاوه این طور که بنده دیدم در بودجه پارسل وزارت معارف صد هزار تومان اعتبار برای طبع کتب داشته است چرا وزارت معارف در فکر نیست که از همین محل اقل چند نالت موجوده مثل لغت ناظم الاطباء و دیگران که هست عجاالتاً طبع کنند ولی برای اینکه يك کتاب لغت علمی بزرگ داشته باشیم وزارت معارف از حالا نباید ب فکر بیفتد که از علماء و بزرگان استمداد نماید و آنها را بخواهد و بیابند و يك کتاب لغت جامعی برای زبان ما بنویسند واقعا خیلی اقتضای است که ما يك شعر قدیم شعرا را که میخوانیم يك لغت آرا که میخوانیم پیدا کنیم اصلا کتاب نداریم و بهمین مناسبت رفته رفته زبان ما در اثر نبودن کتاب لغت از میان میرود و این مسؤلیت متوجه وزیر معارف و دولت حاضر است و این را بنده تذکرا عرض کردم و امیدوارم که هرچه زود روز وزارت معارف به این عرض بنده ترتیب اثر بدهد

وزیر معارف - فرمایشات آقای نماینده محترم ... بکنفر از نمایندگان - بلند تر .

وزیر معارف - همه صحیح بود بجهت اینکه البته در مملکت باید کتاب باشد ، کتاب لغت باشد و کلیه کتبی که هست باید طبع شود (بعضی از نمایندگان - بلند تر)

و آنچه که هست ترجمه شود ...
روحي - بلند تر . بفرمائید پشت زيبون .

وزیر معارف - چشم - (در پشت کرسی اطاق) عرض کردم فرمایشات نماینده محترم بسیار صحیح بود و البته در مملکت برای

مدارس و برای مردمی که خارج از مدارس هستند کتب بسیار لازم است بخصوص همین جوری که در مسئله کتب لغت که فرمودید که اگر يك مجهولی داشته باشیم مجبور رجوع کنیم به کتب خارجه و همینطوری که فرمود کتاب لغت صحیحی و مفصلی نیست و این را تصدیق می کنید که يك کتاب لغتی که حاوی کلیه لغات باشد دست کم آن شصت هزار لغت داشته باشد در يك مد کمی و بيکی دو سال نمیشود نوشت سالیان دراز مدت میخور و کار يك نفر هم نیست (جمعی از نمایندگان - صحیح است برای اینکه يك نفر فرصت این کار را ندارد و اگر چنانچه فراتر هم داشته باشد معلومات آن يك نفر باشد که از تمام شعب علوم اطلاع داشته باشد نیست . این فرمودید وزارت معارف آرام نشسته است و يك نظام باید بکند . عرض میکنم وزارت معارف هم کتاب میبندد و هم ترجمه میکند (روحی - کی اقدام کرده است و کتاب لغت را الان مشغول تنظیم آن هستند) بعضی از نمایندگان - صحیح است) و توقع دارید که وزارت معارف هر روز بیاید اینجا و مزاحم خاطر آقایان که فلان کتاب را ما مشغول طبع آن هستیم ولی از تذکر آقا خیلی متشکر هستم و لازم است که عرض کنم که کتاب ابتدائی در تحت طبع است در همین مجلس و کتب متوسطه را هم مشغول تنظیم هستند همین کتاب لغت بخصوص را که فرمودید الان مشغول آن هستند و دارند تنظیم میکنند . اما راجع به این کتاب که فرمودید ...

روحی - مخالف با این نیستم

وزیر معارف - این وجهی که میخوانیم کتاب برای مدرسه حقوق درست کنیم از محل شهریه این که محصلین مدرسه سیاسی در سنوات قبل پرداخته اند و ذخیره شده بود (احتشامزاده - برای همین کار تخصیص داده شده است برای کتابخانه مدرسه حقوق سیاسی و این هم که فرمودید که کتبی که خریده اند بدرد کسی نمیخورد بخیر البته کتبی خریده میشود که

با گردان مدرسه بخورد نه بدرد همه کس برای اینکه از محل شهریه شاگردان است و مقدار زیادی نیست ولی خود وزارت معارف از اعتباری که دارد صورت يك کتبی را تنظیم کرده است و از پاریس میخواهد جمعی از نمایندگان - صحیح است بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است . رئیس - کافی است ؟ (اظهار شد - بلی)

رئیس - رأی گرفته میشود به ماده واحده موافقین ورقه سفید خواهند داد . (اخذ و تعداد آراء بعمل آمده هفتاد و نه ورقه سفید يك ورقه کبود شماره شد)

رئیس - عده حاضرین ۹۱ نفر با کثرت ۷۹ رأی صواب شد . آقای احتشامزاده پیشنهاد میکنند که جلسه برای یکشنبه آتی تشکیل شود . آقای احتشامزاده بعضی از نمایندگان - چرا ؟ همان پنجشنبه باشد احتشامزاده - خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضر است که آقایان نمایندگان اغلب اوقاتشان را مصروف کار های مجلسی می کنند و اوقات کار منحصر به اوقاتی نیست که در جلسه علنی است (اورنگ - صحیح است) دیشب ساعت ده آقایان کار داشته و در فرا کمیون بوده اند

همینطور روز های قبل در کمیسیونها کار میکردند و اغلب کمیسیونها تشکیل بود و این که ملاحظه میفرمائید در يك روز شش یا هفت لایحه در مجلس میگردد این در اثر کارها و مطالعات و اقداماتی است که در خارج میشود (اورنگ - درست است) این است که بنده معتمد وقت بیشتری در خارج داشته باشیم که برای کارهای مجلس زمینه سازی کنیم برای لوائح ناروژی که جلسه میشود بتوانیم چند لایحه بگذرانیم از این جهت معتمد که جلسه آتی روز یکشنبه تشکیل شود

رئیس - آقای یاسائی
یاسائی - بنده مخالفم که جلسه یکشنبه باشد این چند روز را باید جلسه کنیم که تا قبل از عاشورا کارهایی که در نظر است بگذرد و آن کارها یکی راجع لایحه مرور زمان در خصوص اموال منقوله است که لایحه اش را امروز دولت تقدیم کرد و معهود بود که اقلان شور اولش قبل از عاشورا تمام بشود و بنده معتمد جلسه همان روز پنجشنبه باشد .

بعضی از نمایندگان - صحیح است اورنگ - صحیح نیست افسر - بنده عقیده دارم روز سه شنبه جلسه باشد احتشامزاده - بنده هم موافقت میکنم باروز پنجشنبه رئیس - عرض کنم ملاحظاتی که آقای احتشامزاده

اسامی موافقین

- * آقایان : ملکزاده - فهیمی - شهداد - احمدی - فتوحی - زرکتابا - دکتر آهوان - شریفی - کتبه - صادقی - ناصری - ذوالقدر - خواجوی - فرمند - آقازاده سبزواری - بیات - امیر تیمور - وثوق - ملک آرائی - افغمی - دهستانی - عاصری - اسفندیاری - جلائی - احمد - ابراهیمی - هراز - سید کاظم - هزارجریبی - حکمت - اعتبار - افسر - ماکوئی - فاطمی - اسکندری - نظری - طاهری - ضیاء - لاریجانی - فرشی - محمدولیرزا - مفتی - مقدم - مسعودی - کاشانی - درباری - عدل - مولوی - ساکینیان - موقر - اسدی - مسعود - روحی - اقبال - یاسائی - فولادوند - ابلخان - میرزا بانس - دهستانی - کفائی - امیردولشاهی - محمدعلی میرزا دولشاهی - دکتر سنگ - دیوان بیگی - شیخ الماک - حسنعلی میرزا دولشاهی - طالش خان - قاضی نوری - طلوع - حبیبی - طباطبائی دیا - رفیع - محمد آخوند - پور محسن - رحیم زاده - فراگزلو - کبای نوری - احتشامزاده - یالزی -

مخالف - آقای فیروز آبادی

اظهار کردند کاملاً عوف و صحیح است ما زحمات و خدمات خودمان را در مجلس بدون خود نمائی و نظاهر انجام میدهم و قضایا بعد از آن که در میان خودمان حل میشود می آوریم به این جا و باسائی خانم میدهم . حالام که آقای باسائی و احتشام زاده هر دو توافق میکنند به پنجشنبه اگر آقایان اجازه میدهند جلسه همان پنجشنبه باشد

(نمایندگان - صحیح است)

افسر - بنده هم - حرفی ندارم .

آقا سید یعقوب - لایحه عدلیه را امر جمعش را نفرمود

رئیس ... بکمیسرون مربوط می آید بمجلس ...

(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر